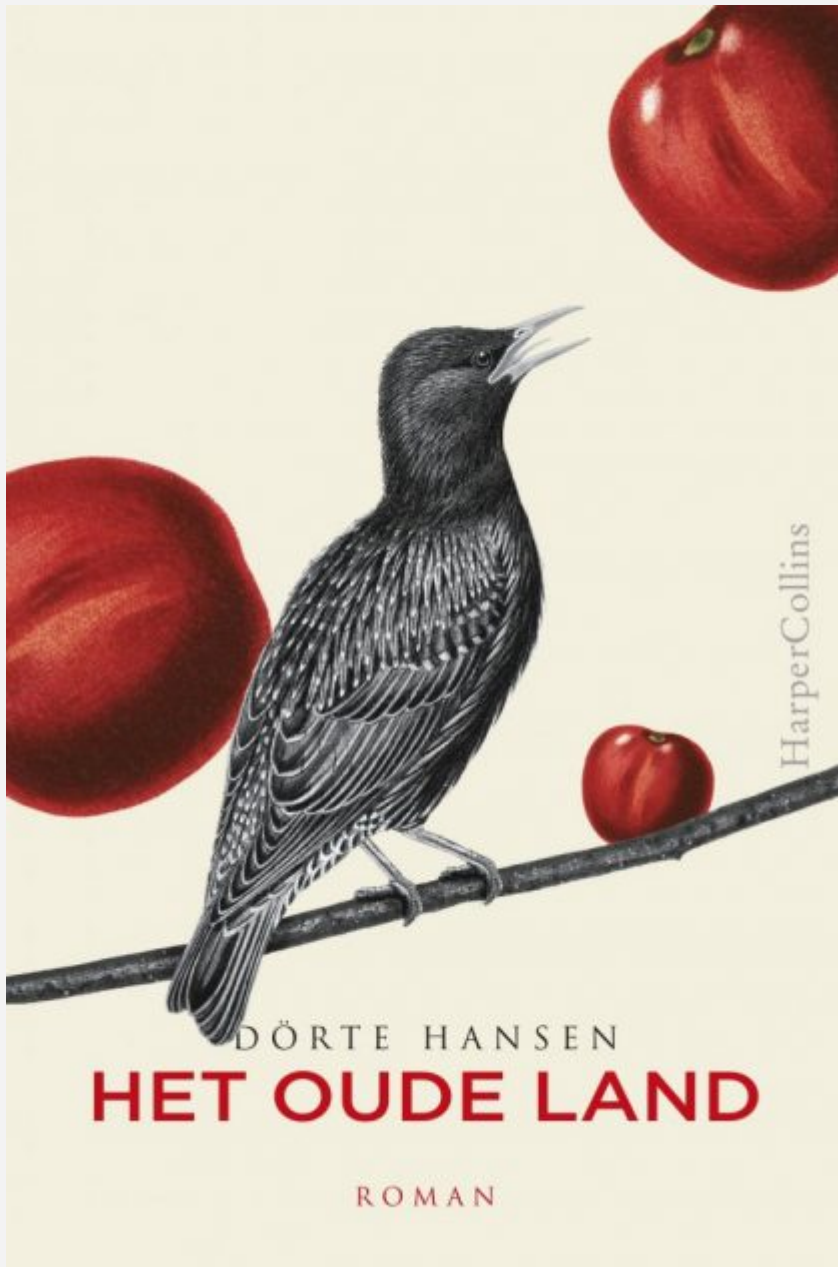

'Het oude land' door Dörte Hansen

Met de leesgroep van de vrouwenbibliotheek lezen we onlangs dit debuut van Dörte Hansen. Zij heeft er drie jaar over gedaan om deze roman op papier te krijgen en er veel research in gestoken.

Het verhaal speelt zich grotendeels af – zoals zich laat raden – in Altes Land, een streek in Noord-Duitsland, vlakbij Hamburg. Het is een agrarisch gebied met veel traditionele hofsteden. Eén zo'n hoeve speelt een belangrijke rol in deze geschiedenis, die begint als tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog vluchtelingen uit Oost-Pruisen daar een veilig heenkomen zoeken. De eigenares van het huis, Ida Eckhoff, stelt in haar Platduits de volgende vraag: *“Woveel koomt denn noch vun jau Polacken?”* Daarmee is de toon gezet: de jonge Hildegard von Kamcke uit een trots Oost-Pruisisch geslacht buigt niet voor de even trotse boerin en eist eten en drinken voor haar kind, de vijfjarige Vera. In hoog tempo maken we mee hoe deze twee vrouwen uit één Heimat, maar met een totaal andere achtergrond, van het huis een slagveld maken. Dochter Vera vindt dat ze het beste kan zwijgen, als iemand haar iets vraagt: als ze Ida in het Duits antwoordde draaide deze zich om, terwijl haar moeder razend werd als ze Platduits sprak. Als Vera een jaar of acht is, hertrouwt Hildegard en ze vertrekt naar Hamburg, terwijl ze haar “oorlogskind” achterlaat op de boerderij, met Karl, de zoon des huizes, die met een oorlogstrauma is teruggekeerd, als pseudovader. Geen wonder dat de intelligente Vera door deze gebeurtenissen opgroeit tot een weliswaar vrijgevochten, maar beschadigde vrouw.

De structuur van het boek is nogal complex, net als de familieverhoudingen. Er zijn 26 vrij korte hoofdstukken, die tamelijk los van elkaar kunnen worden gelezen, omdat er voortdurend gewisseld wordt van hoofdpersoon. Toch is die chaotische

structuur maar schijn, want het vluchtelingentema herhaalt zich, als Anne, een nichtje van Vera zich aandient met haar zoontje Leon. Anne is de dochter van een halfzus van Vera. Zij is gefrustreerd door de moeizame relatie met haar moeder, door haar jongere broer, die een veel groter muzikaal talent bleek te hebben dan zijzelf en door haar echtgenoot, die haar ontrouw was met een vriendin. Anne kan bij Vera intrekken en omdat zij na haar mislukte muziekcarrière in de leer is geweest bij een meester-meubelmaker stelt zij voor om het verwaarloosde huis op te knappen.

“Heinrich Lühns (buurman) was al lang geleden opgehouden zich over Vera Eckhoff te verbazen. Het verwonderde hem dus niet bijzonder dat ze nu haar nicht met kind en konijn onderdak verschaftte. Een soort dagloner, zo had Vera hem uitgelegd. Gratis kost en inwoning, vierhonderd euro in de maand en de vrije beschikking over haar oude Benz. Als tegenprestatie “mooit ze mien Huus schier”.

Het huis, dat het hele boek door een hoofdrol vervult, vanaf een van de eerste alinea's:

“Het huis steunde, maar het zou niet zinken. Het borstelige dak zat nog steeds op de balken. Groene mosresten woekerden in het riet, alleen bij de nok was het doorgezakt.” (pag.7)

via

“Het huis was rustig geweest, als een walvis, diep ondergedoken, het had zijn adem ingehouden, drie dagen en drie nachten, tot Marlene weg was.” (pag. 221)

tot de slotzin: *“Het huis stond stil.”*

Het huis staat symbool voor de mensen die het bewonen. Met de komst van Anne en Leon, met het opknappen van het huis zijn ook de mensen “opgeknapt”, gelouterd. De spoken uit het verleden trekken zich terug.

De kracht van Dörte Hansen ligt in het schrijven van pakkende zinnen, waarbij de lezer de verhaallijn als filmbeelden voorbij ziet komen. Die beelden zijn soms schokkend, er is niet veel plaats voor reflectie, vooral voor actie. De karakters zijn vrij eendimensionaal. In kort bestek wordt telkens weer een heel drama geschetst. In de leesgroep vroegen we ons af of dat gebrek aan reflectie de roman minder de moeite waard maakt. Vreemd genoeg is dat niet zo. De rake taal (de schrijfster is taalkundige) spreekt voor zich en maakte dat we ons een middag lang met *Het oude land* konden bezighouden.

Uitgeverij Harper Collins, 2016

Pagina's 286

Vertaald uit het Duits door Lucienne Pruijs (*Altes Land*)

ISBN 978 9402 713 305

Recensie door Elsje Smit, mei 2018